

هەلەبجەمان بەدەنەوە... پارە و كۆمەكەكانى بۇ خۆتان

ھەردى مەھدى مىكە

Hardi_mahdi@yahoo.com

(ئەم بابەتە پېشکەشە بە رۆحى تايەربەگى جاف و ئەو ھەناسانەى كە ئەمپۇ ھەولۇددەن
جارىيەتىرەتىرىن دەنەوە دەنەوە، لەوانەش مامۆستا و دۆستى ئەزىزم
(ئەكىدەم عەنەبى) كە پارسال كارىگەرتىرىن و تارى بەو ئاراستەيدا نووسى)

دل لە دوورىت ئاڭرى گرت بەسىھ يارى نازەنин تۆى عەلاجى دەردى (تاھىر) زۇو بەھاوارام وەرە

مېزۇوىي ھەلەبجە مېزۇوىي ھەشتاوهەشت نىيە ، ھەرودك چۈن مېزۇويەكى تىريشى جەنگى حزبەكان نىيە، ھەلەبجە لە
وەسمان پاشا و گوزھرى جاف و گۇرانەوە دەست پېيىدەكتەن و بە مەلبەندى شىعەر و شانۇ و حەقىقەتى ھونەر و ئەفسانەى جوانىدا
تىيىدەپەرىت و تا دەگاتە خراپتىرىن دۆخى ھەلەبجە كە ھەلەبجەيەكان و حزبەكان و وتارە فرمىسقاویەكان خولقاندۇيانە بۇ
ئەوانەش بە دلسۆزى و بە ھەرچى بىت بەسەر ھەلەبجەدا دەگرىن. ئەوانە كارەساتى كىمييلى دووقات و سى قات دەنەوە،
ھەلەبجە پېكەنەنин و شارى شانۇ و لىريكى گۇرانى دەۋىت، ئەمەش ئەبىت خۆى دروستىكەتەوە و كەس لە دەرەوە نەچىتە ناوىيەوە
بۇ ئەوهى دروستى كاتەوە، نا ئەبىت لىيگەرپىن دروست بىنەوە ، بە فيسىقىال و ئاھەنگ و گريان نابىت بە پېكەنەنин و ژيان و
گوشادى دوبارە دەگەرپىنەوە بۇ ئەوى (ھەلەبجەسىھا و سياحەت).

دەمىكە دوانزە مالە و تايەر بەگ و ئەحمدە مۇختار و وەسمان پاشا و شانۆكانى پەنجاكانى سەددى راپردوومان بىرچۆتەوە، ئائى
ج رۆزانىيەك بۇوە كە زىافەت سىماي ھەلەبجە و ئەۋىن و عەشق و لىريك خولىياتى تاكەكەسەكانى بۇو.. ئىيمە نەوهى دواى
كىميابارانىن، كوان گەوهەرەكانى پېش ئەم كارەساتەمان بەدەنەوە.

* ھەلەبجە بۇ ھەلەبجەيەكان .. نەك بۇ مۇزەخانە و گريانى سالانە

ھەزىدە سالە فيستىقال و ياد و قۇرۇپاتى ورگى خۆتان بە ھەلەبجە ئەفرۇشنىەوە، زەمەنەنەكە بىرمان دەنەوە و تەنیا ھەلەبجەشتان
بىرنييە، نامەۋى لىيەدا دىسان ھەست بە شكاوى برا ھەلەبجەيەكانى پېشۈوم لەبەرددەم ئىيەدا دوبارە كەمەوە، كارەساتى ھەلەبجە
دووقات مەكەنەوە ، ئىيە ئەزانى لە نەستى خەلکى ئەم شارەدا خودى ھەلەبجەيى بۇون بىرچۆتەوە، ئەزانى بۇ؟ چونكە بەرددوام و
بەتايىبەت لە (نisan و مانگى درۆي ھەلەبجە 16/3)دا بىرى مەزۇمگەرى ئىيە چاچۇنۇك و شەھوەتباز بۇ ھەلەبجە ئاراستە
ئەبىت.. ئىيە ئەۋانە بەسەر ھەلەبجەدا ئەگرىيەن رقم لىتاتە هىنەدى صەدام (لىپرسراو و شاعير و رۆشنېر و ئەوانى
تىريش...) .. ئىيە ئەتاناھە ئەرددوام ھەلەبجە ھەلەبجە نەبىت.. ئىيەن شارىكتان كردوتە مشتىك كەمى و خۇ بە بچۇك زانىن..
ھەميشە بەزەيتان بە ھەلەبجەدا دىتەوە وەك چۈن بەزەيتان بە سەگىك و منالىك و بى نەوايەكدا دىتەوە..

** پەيامىك بۇ شارەوانىيە خەوتوكەي ھەلەبجە .. دەروازە شار يان دەروازە مەرگ؟؟!

ئەمپۇ ھەر لە دەروازە شارەوە وينەيەكى گريانانويتان داناواھ بۇ ھەلەبجە وەك بلى ئەم شارە تەنها كوشتن مېزۇوەكەي بۇوە ،
وينەيەك كە لە نەستى ھەمموو كەسىكدا ئەم شارە بە دۆزدەخ دىتە بەرچاوا لەكاتىكدا مېزۇوىي كارەسات كە ھەزىدەسالە لەچا

میزرووی 250 ساله‌ی هله‌بجه‌دا هیچ نیه ئه‌دی بؤ وئینه‌یه‌کی ئه‌محمد موختار جاف یان تایه‌ر به‌گتان نه‌کرده په‌یکه‌ریک بؤ ده‌وازه تا کانی عاشقان و شیعري پر له تمپری و زیان و جوانیمان بیرکه‌ویته‌وه
(به غه‌مزه‌ی چاوی مه‌خموری سیاهی مهستی مه‌ی کردین)
به ماچی لیوی موسته‌غنى له ئه‌نناعی مه‌زه‌ی کردین)

نهك ئه‌ودتان نه‌کرد بگره ماله‌که‌ی وه‌سمان پاشاتان فروشته‌وه به به‌پرسیکی گه‌وره‌ی حکومى و رۆز دواي رۆز ده‌دیکاته حاویه و ده‌پرخینی هاکا کردیه سوپه‌رمارکیتیکی مودیرن که کونترین ئاسه‌واری هله‌بجه‌یه.

ئه‌بیت بیرتان بھینمه‌وه هله‌بجه ئه‌وه نه‌بوو.. ئیوو حزبه‌کان دواي راپه‌رین به‌بزمی و جه‌نگ سیماي شارتان گۆری.. هه‌مومانستان بچوکرده‌وه ئیوو به‌پرسه‌کانی جه‌نگی ناوخو کۆلان به‌کۆلانه ئه‌لله‌بجه ئه‌زانن نهك بؤ ئه‌وه‌ی بیری شه‌هیدان بکه‌نه‌وه بؤ ئه‌وه‌ی بهدواي براکه‌تاندا بگه‌رین و بیکوژن.. به‌لئی ئیوو پیاواني جه‌نگی براکوژی و ناموسیری يه‌کتر..

هله‌بجه سیمبولی زیافه‌ت و شیعر و نالی و گۇران و کیزه ناسکه‌کان بwoo.. ئیوو ئه‌م سیمبوله‌تان گۆری بؤ سه‌رکرده‌کانی جه‌نگی ناوخو و گەرەکی شمشیر و جه‌نگاوتر ئیسته هله‌بجه دەلی پارچە‌یه‌که له ئاگرى جه‌نگی ناوخو .. من میردمنالیم له جه‌نگی ناوخودا گه‌وره‌کرد ئه‌مرۆ ته‌نها ئه‌وه‌م بیردیت‌وه که هله‌بجه باروتی براکوژیه.. به‌دهست خۆم نیه بیبەه‌ای سی حزبی سیاسى سالانی نه‌وه‌د و سی بؤ نه‌وه‌د و هه‌شت که بالادستی هله‌بجه بون و ئه‌مەی دوايشی لەسەربیت بیردیت‌وه.

** هله‌بجه‌ییه‌کان و به خۆدادچونه‌وه

ئه‌مرۆ هله‌بجه‌ییه‌کان له هله‌بجه‌ییه‌کان له دیکه‌دان که به‌رده‌وام بؤ به‌زه‌ی ئه‌روان بؤ لیپرسراو خەلکانی ده‌ره‌وه‌ی هله‌بجه به‌راستى ئه‌مە کاره‌ساتیکی دیکه‌یه به‌سەر هله‌بجه‌دا دیت گەر به خۆماندا نه‌چینه‌وه.. هه‌ست به‌کەمی دروست دەکات هینندە و تراوه هله‌بجه مەزلىومه و ئه‌مرۆ پاش پانزه‌سال ھاولاتیه‌کانی به فيعلی مەزلىوم بون.

ئه‌بیت هله‌بجه واز له کاره‌ساته‌کە بیئنیت ئه‌وه‌ی گرنگه دەبیت میزرووی خۆی لەم کاره‌ساته‌وه نه‌نوسيت‌وه به‌لکو له وه‌سمان پاشاوه میزرووی هله‌بجه‌وه نهك لەو رۆزه‌وه که به‌عسييەکان و ئىرانييەکان و هىزه کوردييەکان هله‌بجه دەکەنە قەربرووت و هه‌شتاو هه‌شت دروست دەکەن.

كاره‌ساته‌کە فەراموش کەن بؤ کورد تازه سودىكى بؤ ئیوو نیه چونکه ئه‌و کاره‌ساته بؤ ناسنامەی کورد سودمندە گەر کورده‌کان ئه‌يانه‌وى ، به‌لام به‌چى دەچىت سه‌رکرده‌کان هەر بېرىشىان لەم قىسىيە نیه، ئەنفال و هله‌بجه له مولىكى دوو ناوجە‌وه دەرچوون، ئه‌گەرچى بەداخه‌وه تا ئه‌مرۆش زيانه‌کانيان لەم دوناوجە‌یه‌دا ماوه .. بؤىيە له نه‌ستى ئەم ھاولاتيانى ئەم دوو ناوجە‌یه‌دا ئه‌بیت ئه‌وه لەبىر بېرىت‌وه چونکه حاله‌تىكى سايکۆلۆزى دۆراوى دروستكىدوه و که ئەنجامەکەی دانانى میزرووی ئەم شار و ناوجە‌يە.